لە ئاتاتورک و ئەردۆغانەوە هەتا کورد و حزبەکانی!.. برایم فەیشی

لە پاش شەڕی یەکەم ئیمپڕاتوری عوسمانی لەبەریەک ترازا و کەماری تورک لە سەر ئیدئۆلۆژی فاشیستی دامەزرا. لەو کاتەوە حزبی چەپ و ڕاست و ئیسلامی تورک، ئامانجیان حکومەتی یەک نەتەوە، یەک زمان و دژایەتی ئەوانیتر بووە. ئەم هژمەنی و ستراتێژییە لە لایەن سەسیال دەموکرات، ناسیۆنالیست، فاشیست و ئیسلامی تا ئێستا پارێزراوە و حزبی کەمۆنیستی تورکیا و سەرکوزیرانی بە ڕەچەڵەک کورد، تورگوت ئۆزال و وەزیر و وەکیلی بە ڕەچەڵەک کورد، لەم ستراتێژییە لایان نەداوە. پەسەی لە ناوبردن و ئاسمیلەکردنی کورد، بە بە بەشداری کورد خۆی، سەری نەگرتووە!

لە تورکیا حزب و گرووپی کوردی هەبوون و داوای مافی کوردیان کردووە، پارتی سەسیالیست، پارتی دەموکرات، پارتی خەجە و هەشت حزبی تر هەبوون و شەشی شێخ ڕەزا، دەرسیم، کەماری ئارارات، دوکتور شوان(سەعید گەڵ سوور/سەعید کرمزی توپراخ) ، ئیحسان نووری پاشا و دەیان ناوی تر وەک لەیلا زانا و مووسا ئەنتەر، بەگەی خەبات و تەکۆشانی باکووری کوردستانە.

پاش کۆتایی شەڕی دووهەم(١٩٤٥) لە سەر داوای حکومەتی ئامان هەزاران کورد و تورک وەک کرێکاری میوان هاتنە ئامان و لە درێژدا دامودەزگای کوردەکان دامەزرێندرا و چالاکی ئەوان لە ناوخۆ گوزرایەوە بە دەرەوەی وەلات. کە ئەمە خۆی لایەنی باش و خراپی هەبوو. کار وخەباتی حزب و کەسایەتییەکان لە ناوخۆ و دەرەوە کەمترین کارتەکەریی لە سەر حکومەتی تورکیا لە مەڕ بە ڕەسمی ناسینی مافی کورد هەبوو. لە کتێبی خوێندنگاکانی تورکیا و ئەو کتێبانەی لە خوێندنگەی تورکمان لە هەولێر و شارەکانی تر دەخوێندرێن، تورک وەک تاکە نەتەوەی ئەم وەلاتە دەناسرێ کە ئەوە بەتە تێگەیشتنی خەڵک و حکومەت! ،، بیر تورک دونیایە دەیر،، واتە هەر تورکەک یەک دونیا دەهێنێ، تەنیا تێگەیشتنی گورگ بەر و فاشیست و ئیسلامی و حزبەکانی نییە و تێگەیشتنی زێرینەی تورک لە تورکیا و دەرەوەی ئەو وەلاتیە!

ئیدئۆلۆژی فاشیستی گرێدراو لە تەک ئیسلام بە خەستی بوتە سیاسەتی هەسمی و گرێدەرێتەوە بە ئاماژەکان کە تورکەکان بە هەموو شێوەیەک خەیان نزیک لە هیتلەر و حکومەتەکەی دەبینی. پێشینەی بەکارهێنانی ئیسلام بە مەبەستی سیاسی، دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی قەیسری ئاماژەکان کە سەردانی ئەستانبوڵی کرد و سەڵتانی عوسمانی وادار کرد، جیهاد دژی ڕووس و بریتانیا ڕابگەیەنێت. قەیسەر لەم سەفەرێیدا سەردانی سەر گۆڕی سەلاحەدین ئەیوبی کرد و ئەم دەنگۆیە لە ناو موسەمانەکان بە کوردەوە، بەاو بووە، کە قەیسەری ئاماژەکان بوتە موسەمان و ناوی خۆی کردوتە موحەممەد. ئەم نزیکییە لە سەردەمی هیتلەر دانیشتنی ئەو و موفتی موسەمانانی لەکەوتەوە و ئەم بۆچوونە بە مفتی دراو، کە ئۆگەر سپای نازی وەاتانی باکان داگیر بکات، جوولەکەی ئەم وەاتانە لە ناو دەبەن، کە ژمارەیان دوازدەهەزار کەس بوو.

لە سەدەی نۆزدە و کوتایی سەدەی هەژدە نوتووکانی ژێر سێبەرەی ئیمپراتووری عوسمانی، یەک لە دوای یەک خەیان لە ژێر چنگی حکومەتی عوسمانی ڕزگار کرد. کورد وەک موسەمان گرێدراوی عوسمانییەکان مایەوە و تاقمێک لە کورد بەشدار بوون لە قەکردنی ئەرمدنییەکان، هەرچەند خەیان شاهیدی کارەساتی دەرسیم و قەتوعامی کوردەکانی دەرسیم بوون کە ئایینیان جیاواز لە باقی کوردەکان بوو. ئەوەش ئاشکرایە کە کورد لە ناوخە و دەرەوە، ئەو سیاسەت و دیپلەماسییەی پاش کوتایی شەڕی یەکەم نەبوو، دەوڵەتی خەی دامەزرێنەیان وەک کورد بەشدار بە لە حکومەت. دەوڵەتی بە ناو لاوی تورکیا بە هاوکاری کورد و ڕێگەی کەوتنی خەلافەتی سەری گرت!

سەرهەڵدانی پارتی کرێکارانی کوردستان

کوتایی هاوینی ساڵی ١٩٧٨ لە ڕێگای چوون بە ئاماژەکان بە مەبەستی درێژدان بە خوێندن، لە قوتارخانەی تاران- مونیخ لە ڕێگای دوو خوێندکاریی فارسی چەپ کە دژگەڕانەوە بە ئوتریش لە گەڵ گریلایەکی کوردی باکوور ئاشنا بووم کە خەی وەک ئەندامی پارتی کرێکارانی کوردستان ناساند و گوتی داوای سەربەخەی بە کوردستان دەکەن.
ئەو ساڵە ئەندام و لایەنگرانی پارتی کرێکاران لە ڕێگای نەوان سنووری ئێران و تورکیا بە ناوی کاری شۆڕشگێریی، دەهاتنە ناو قوتارخانەی تاران- مونیخ بە دەستبەسەرداگرتنی پاسپۆرت و پارەی موسافیرانی ئێرانی. ئەوە هەمان کار بوو کە چریک و موجاهید لە ئێران دەیانکرد و هەیان دەکوتایە سەر بانکەکان، ئەوە هەمان کار بوو کە RAF لە ئاماژەکان و PLO ی فەلستین دەیانکرد.

پارتی کرێکاران لە باکوور تەشەنەی ساند و گرێدراویان بە گرووپە چەپە تووندڕەوەکانی مارکسیستی ناوچە و ئایمان و ئوتریش پەیدا کرد. کۆمەڵک لەو کوردانەی ئەندام و لایەنگری حزبی کۆمۆنیستی تورکیا بوون لە گۆڕیان کەوتن و لە کۆنگرەی یەکەم(١٩٨٠-٨١) کە لە شاخەکانی باشوور پێکهات، تووشی کێشە و یەکتر کوشتن هاتن و تاقمێکیان لە جیا بوونەوە و پەنایان بردە حزبەکانی باشوور.
ساڵی ١٩٨٧ بە یەکجار لە شاری کۆنی ئایمان شەقامی بەرلین، لایەنگرانیان بە دەهۆڵ و زورنا لە ڕێژانی جژنی نەورۆز دەرکەوتن. ئەوان ئەو ساڵانە و ساڵانی دواتر حەولی ئەویان دا دامودەزگای کوردەکانی تر وەک کۆمکار، کاکادکا، کۆمەڵەی مامۆستایان، جەواتا کورد، کۆمەڵەی کرێکاران لە مەیدان دەربکەن یان کەسانیان بکەنە ژێر ڕکێفی خۆیان، ئەو کارەی لە گەڵ ئۆنستیتۆی کورد لە بۆن کرا و سەرئەنجام لە ململانێی ناو کوردەکان هەوەشێندرایەوە. ئەوان دواتر توانیان دەست بەسەر ڕێکخراوی خوێندکاری کورد لە زانستگای کۆلن و شوێنیتردا بگرن و ئەندامانی حزبەکانی تر بە لای خۆیان ڕاکێشن، لەوانە ئەندامانی کوردی حزبی کۆمۆنیستی تورکیا کە دواتر دەوری کارگێڕیان لە ڕێکخستنی دامودەزگای سەر بە پارتی کرێکاران بە تایبەت ئاواکردنی "مەد تی وی"دا گێڕا.
لە درێژەدا کۆمەڵەی کوردی عەلەوی و دامودەزگا و حزبی ئیسلامیان دامەزراند و گەلێک کەبانەویان بە ناوی کۆنگرەی هونەرمەندان و نووسەران و شانۆکاران ڕێکخست و لە درێژەدا فستیوالی شانۆ و فیلم بەڕێوە چوو. وەشانخانە بە چاپی کتێبی کوردی، ئایمانی و تورکی دامەزرا و دەیان شوێنی ئابووریی، ڕێستۆران و دووکان و شیرکەت و شوێنی فەرهەنگی دامەزرێندران و کەسانیان لە ناو حزبەکانی ئایمان، حزبی مارکسیست لینینیست، سەوزەکان و دواتر چەپەکان بوونە ئەندام و هێندێکیان کەوتنە ناو پاڵەمانی شار و ئیالەت و هەروەها کەسانیان بە پێی پیشەکیان بوونە ئەندامی ئیتحادییە و سەندیکا و لەم شار و ئەو شار بوونە بەرپرس.
سازکردنی ئاکادەمی هونەر لە شاری نەیس، ئۆنستیتۆی کورد لە کۆلن، بەڵین، بلژیک و هەروەها سازکردنی دامودەزگای هونەریی، کۆمەڵایەتی، ئابووریی، چاپخانە، وەشانخانە، گرووپی هونەریی، شانۆ، سینەما، مۆسیقا لە ئێستانبول، ئامید و شوێنیتر و گرێدانیان بە ئوروپا، پارتی کرێکارانی کوردستانی لە باکووری وڵات و ئوروپا هەتا مۆسکۆ و کازاخستان، کردە تەنیا هێزی کورد و دواتر بە دامەزراندنی کۆنگرەی نەتەوەیی، پژاک و هادپ و کۆنگرە و دامودەزگای تر لە باشوور و ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا، خەتی فکریی،

سیاسی، ئیدئۆلۆژی پارتی کرێکارانی کوردستان سنووری باکووری وڵاتی تێپەڕاند، هەرچەند حزبی دایک و دامودەزگاکانی لە لایەنی سیاسی و ئیدئۆلۆژی و ستراتیژی لە ئامانجی سەرەتای خۆیان، واتە سەربەخۆیی کوردستان، دوور کەوتبوونەوە. پەیدابوون و گەشەپێداکردنی پارتی کرێکارانی کوردستان گۆڕانکی سیاسی فەرهەنگی، نەتەوەیی، کۆمەڵایەتی لە باکووری کوردستان و تورکیا بوو کە هەزاران کچ و کوڕ خۆیان لەم حزبدا دیتەوە.

نووسەری ئەم دێڕانە ساڵەکانی ١٩٧٨، ١٩٨٥، ١٩٨٩، ١٩٩٤،١٩٩٧، ٢٠٠٥ هاتوچۆی کوردستان و ئێستانبوڵی کردووە و لە نزیکەوە پەیوەندی لە گەڵ نووسەر، هونەرمەند، سیاسی و دامودەزگای فەرهەنگی، زانستی و حقووقی کورد لە ئێستابوول و ئامەد هەبووە و لە نزیکەوە شاهیدی گۆڕانی خێرای کورد بە نیسبەت مەسەلەی کوردەوە بووە.

ساڵی ١٩٧٨ لە ئێستانبوول لە ناو بازاڕ کە زۆر تاجری کوردی لێیە و لە ناو شار گەڵەک هوتیل و دامودەزگایی تیجاریی و بازرگانی، ڕێستۆران، چایخانە، خاوەنکانیان کورد بوون، کەس بە کوردی قسەی نەدەکرد و بە ئاشکرا کەس خۆی بە کورد نەدەزانی. نووسەری ئەم دێڕانە ئەو ساڵە لە ئاکسارای لە گەڵ کۆمەکی تورک کەوتمە گفتوگۆ، کاتێک زانی کوردم، لە گەڵم بە کۆشە هات و دەیگوت کورد "بوونی نییە" و بە زۆر دەیویست ڕاکێشی بەردرم پۆلیسم بکات.
ساڵی ١٩٨٥ هەر لەو شارە لە هوتێل، چایخانە، سەر شەقام و ناو ڕێستۆران کە دەیانزانی کوردم هەواڵی پێشمەرگە و ڕۆژهەڵاتیان دەپرسی. ساڵی ١٩٨٩ گەڕان لە ئێستانبووە بەرچاو بوو. نەورۆزی ساڵی ١٩٩٢ بوو بە خۆپیشاندنی مەزن لە ئێستانبوول و بە خوێن کێشرا و لە هەموو مەدیای جیهان دەنگی دایەوە و بوو بە هۆی خۆپیشاندانی مەزن لە ئوروپا و ساڵی ١٩٩٤ لە ئاڵمان گەیشتە ئەو جێگایەی بە چەند سەعات هاتوچۆ لە ئاتەبانکانی ئاڵمان بە هۆی کوردکانەوە ڕاگیرا. هەر هەمان ساڵ ئەمە وەڤدی یەکیەتی مامۆستایانی ئاڵمان لە ئێستانبول و ئامەد لە گەڵ کەمالیک سیاسی و کارناسی بواری ئابووریی، فەرهەنگی، سیاسی کورد دانیشتین و لە نزیکەوە ئاگاداری گەڕانکارییەکان لە ناو کەمەگا کراین. ساڵی ١٩٩٧دامودەزگای کوردی وەک ئێنستیتیی کورد، وەشانخانە و ستۆدیۆی کورد و کورسی زمانی کوردی و ناوەندی هونەریی و شانۆ و مۆسیقا لە ئێستانبوڵ دامەزرابوو. ساڵی ٢٠٠٥ لە شارداری ئامەد بینەری شانۆ بە زمانی کوردی بووم.

ساڵی ١٩٩٤ و ٢٠٠٥ هەر لە ئامەدەوە هەتا سەر پردی برایم خەلیل

شار وشار چووین و لە هەموو شارەکان لە گەڵ ئەو کوردانەی ووبەووو بووین کە لە ئامێزیان دەگرتین. لە ئامید ساڵی ٩٤ دووکاندارێک کە ئیزنی دابوو لە گەڵ ئاسمان بە تەلەفوونەکەی قسە بکەین، کە زانی بە کوردی قسە دەکەم، خەی پەیانگیرا و لە ئامێزی گرتین و هەر لەو شارە حاجی خاوەن مینی بووس، برازاکەی خەی ڕەگەڵ خستین هەتا برایم خەلیل. ئەو هەستە ساڵی ١٩٧٨ لە شاری وان و ئەستامبوڵ بەرچاو نەدەکەوت و فاشیستە بەرگ شینەکان(ئاویی) لە شاری وان هاپڕچی زیندانیان دەکردین ئەگەر بیانزانیبا کوردین و خەمان بە کورد دەزانین، هەرچەند ئەمەش پڵیس و میت و حکومەتی ئیسلامی تورکیا، هەوەستی سیاسی و کردەویان بەرانبەر بە کورد نەگەیاوە، بەڵام ئیتر لە گەڵ کوردی ساڵانی ١٩٢٠ بە ١٩٨٠ ووبەووو نین!

سەرهەڵدانی پارتی کرێکارانی کوردستان تەنیا سازکردنی گرووپێکی چریکی تووندڕەوی مارکسیست نەبوو. سازکردنی دامودەزگایەکی سیاسی، ئابووریی، تیجاریی، فەرهەنگی، کۆمەڵایەتی بوو کە زەرجار خەی لە نزیک دەزگایەکی مافیایی دا دەدیتەوە. ساڵی١٩٨٧ لە شاری "تریژی" ئاسمان من و دەستەکەم، لە تەک چەند کوردی باکوور بە هەڵکەوت لە هەستەانەک ئاشنا بووین، خاوەن هستوان ئەندامی پارتی کرێکارانی کوردستان بوو. ئەو کوردانەی لەو کاریان دەکرد و شەوانەش لە رستواانەکە دەخەوتن، چەند کەسێکیان هیچ وەرەقەیەکی هەسمی ئاسمانیان نەبوو، بە قاچاخ هەندرابوون بە ئاسمان. دواتر لە شارەکانی تر کەسانی ترم ناسی کە بەم شێوە لە باکووری وەاتەوە هەندرابوون بە ئاسمان.

ساڵی ١٩٩٥- ١٩٩٦ و پەشتر زەر جار هەژنامە و مەدیای ئاسمان باسیان لە دەستبەسەرکردنی کەسانی سەر بە پارتی کرێکارانی کوردستان، بە تاوانی قاچاخ، پووڵی هەش سپیکردنەوە، تریژی نەیار و ئەندامانی پەشووی خەیان کە لەیان هەگەڵابوونەوە، دەکرد.

ساڵی ١٩٩٦/٩٧ وەک شانەپەداگگ لە زیندانی شاری کەڵن بەڵێوەبەری کورسی شانەپەداگگی بە زیندانیانی لاو، نەوان ١٧ بە ٢١ ساڵ بووین. سەرەتا دەبوو لە گەڵ نوێنەرانی زیندانییەکان کە تەنیا ئاسمانی نەبوون، قسە بکەین. ئەو خانمەی وتەبێژی زیندانییەکان بوو، کاتێ زانی ئەمە دوو کەس کوردین، گوتی ئەویش کوردە. لە وەامی ئەم پرسیارە کە چەند کوردی تر لەو زیندانە هەن، گوتی سەد وبیست. لەم زیندانە و زیندانەکانی تری ئاسمان سەدان کەس گرەدراو لە گەڵ پارتی کرێکاران بە تاوانی جیاوازی سیاسی و ناسیاسی خرابوونەوە زیندان. هەروەها "مەد تی وی" بە تاوانی سپیکردنەوەی پارە،

ماوەیەک داخرا. ساڵانی ١٩٨٧ بەو لاوە پارتی کرێکارانی کوردستان لە ئاڵمان یارمەتی کە دەکردەوە، دواتر لە دووکاندار و خاوەن شیرکەت و کیەسک و رستەران و چایخانەی تورک و کورد، باجیان وەردەگرت و هەر لەو ساڵانەوە خەیان دەستیان کرد بە سازکردنی دامودەزگای تیجاری. یەکەم ڕیستورانیان لە شاری کۆڵن لە شەقامی لەگزمبەرگ دامەزراند.

پارتی کرێکارانی کوردستان لە دەرەوە و ناوخەی کوردستان، سیستەمێکی سیاسی- نیزامی- ئابووریی- تیجاریی هەمە چەشن بوو، کە سەرکی لە کۆڕەهەاتی ناوەاست و تورکیا و کوردستان و سەرکەی دیکەی لە ئوروپا و وەاتانی پشووی سڤیەت بوو. ئەم سیستەمە سەرەای بە تەریست ناسینی لە لایەن ئوروپا و تورکیا، بەردەوام گەورەتر بەتەوە و بەتە هەز و کۆکخراوێک کە هەرچەند تا ئێستا حیسابی سیاسی بە نەکرابەت، نەشکراوە، بچووک کرێتەوە و لە ناو ببردرێ. ئەم کارە نە تورکیا پێیکرا و نە ئوروپا.

ئەم سیستەمە پاش دامەزراندنی "مەد تی وی"، کەنگرەی نەتەوەیی، ئەنستیتەی کورد و دامودەزگای تر، لە گەڵ پشتگیریی نووسەر، کۆژنامەنووس، هونەرمەند، پرۆفسەری زانستگا، سیاسی بە ناو و دەنگ لە ناوخە و دەرەوە و لە هەر چوارپارچەی کوردستان هووبەوو بوو. زەر کەسی شارەزا لە سکاندیناوی هەتا کانەدا و ئێستانبوول و شارکانی تر، هوویان کردە دامودەزگاکانی پارتی کرێکارانی کوردستان، بەڵام هەموو ئەو خاوەن بیر و هزر و هونەر و شارەزا و خاوەن پگەی کەمەایەتی و سیاسی و زانستی و هونەرییە، تاراندران و لە ناو سیستەمی نادەموکراتیک و کۆکخراوی شەوە ستالینی نوخبەتارەن، جگایان نەبووە و بەوەش پارتی کرێکارانی کوردستان بوو بە شوەنی پاکتیککار هەتا تئەرسین و پسپەر!

ئەوە حزبکانی باشوور و کۆژەهەاتیش دگرتەوە و سیستەمی زالی ناو حزبی کوردیە! پارتی کرێکاران وەک حزبکانی باشوور و کۆژەهەات بە دگمەن شارەزا و پسپە و دیپلەمات و زمانزانیان لە گەڵ ماوەتەوە، کە لە دەرەوەی وەات کاری دیپلەماسی و مەدیایی بە حزبکەیان بکەن. ئەو کاتەش عەبدوڵا ئوجەڵان دەستبەسەر کرا، لە ئاڵمان کەسیان نەبوو، بچێتە بەر دەم مەدیا! ئێستاش ئەوە چەند مانگە بانگەوازی چەکدانان و هەوەشانەویان جاە داوە، بەڵام کەسیان نییە، بەتە بەر مەدیای ئوروپا و داکەکی لە سیاسەتکەیان بکات و زانیاریی ەاستەوخە بداتە ەای گشتی!

سیاسەتی نوێ کە ئێستا نوێ دەنوێنێ و پێشتر بە فۆرمێکی تر لە تورکیا تاقیکراوەتەوە، پارتی کرێکارانی کوردستان و قۆڵی نیزامی ئەو، ناتوانێتەوە و سووتاندنی سی دانە کۆپاشینکۆف، کۆتایی ئەوان و حزب و سیستەمەکەیان نییە. ئەم سیستەمە دەتوانێ ئەم لایەن و ئەو لایەنی خۆی تووشی گۆران و هەوڵشانەوە بکات، کە ئەوە هەوڵشانەوەی سیستەم نییە و بەڵکە جۆگەڵەکەی هەڵز و گۆڕینی کار و چالاکییە. ئەوەی ڕوون نییە دووڕنمای سیاسی و کاروچالاکی و ڕێکخستن و ڕێنکەوتنی ئەم پارتە و حکومەتی ئێردۆغانە. ئەم سیستەمە لە ماوەی ٤٧ ساڵی ڕابوردوو، گەلێک گۆڕانی سیاسی- ئیدئۆلۆژیک و فۆرم و ناوەرۆکی بەسەردا هاتووە و لە داهاتووشدا بەسەر دێت و دەبێ هەمەلایەن سەیر بکرێ.

ئێستا پرسیار ئەوەیە تورکیای دابەشبوو لە لایەنی سیاسی، کە دووچاری قەیرانی ئابووریی، پووڵی، سیاسی، ئیدئۆلۆژیک بووە و قەیرانی ناوچەکە و دۆخی جیهانیش کارتێکەریی لە سەری هەیە، لە گەڵ کورد و پارتەکانی کە بەشێکیان لە ناو پاڵەمانی ئەم وەاتەدان و شارەکانی کوردستانیان لە چنگ پاشماوەکانی ئاتاتورک و فاشیستەکان و ئیسلامییەکان دەرهێناوە و لە گەڵ ٢٢ ملیۆن کورد و ١٥حزب و دامودەزگا ڕووبەڕوون ، چۆن مامەڵە دەکەن؟ پارتی کرێکارانی کوردستان و قۆڵی چەکداری ئۆگەر بە تەواوی هەڵوەشێندرێتەوە، مانای ئەوە نییە، کەمێگای کوردستان و کورد، کۆتایی هاتووە!

پاشماوەکانی ئاتاتوتک و فاشیستە بڕگ شین و گورگە بەر و حزبی ئیسلامی ئێردۆغان، ناتوانن کورد بەرنەوە ناو قۆفەسکەی ئاتاتورک، چ پارتی کرێکاران هەبێ، نەبێ، یان وەک تورگوت ئوزاڵکانیان لە بێت! ئوروپاش ئیتر لە گەڵ کوردی سەد و بیست ساڵی پێش، ڕووبەڕوو نین، کە دابەشیان بکەن بەسەر چوار وەاتدا.

جیهان لە گەڵ ئەوکوردانە ڕووبەڕوون، کە ستراتێژی و بەرنامەی هاوبەش و ڕێکخراوی یەکگرتوو و دیپلۆماسی نێتەوەیی هاوبەشیان نییە و لە هەر کام لەو وەاتانە ستراتێژی و بەرنامەی نێتەوەیی نابیندرێ و بە پێچەوانە بەرنامە و تاکتیکی حزبی و گرووپی وەک پارتی کرێکارانی کوردستان بەرچاوە، کە بەرپرسی یەکەم نەگەڵ و چەسپاو بە کورسییەوە، ئەم لا و ئەو لا بە حزب و بەرنامە و تاکتیکیان دەکات، وەک پارتی دەموکراتی کوردستانی عێراق، یەکێتی نیشتمانی کوردستانی عێراق، حزبی دەموکراتی کوردستانی ئێران ، کەمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران و ئەوانیتر!

ئەوەی ئەمڕۆ پارتی کرێکارانی کوردستان دەیکات، بە شێوەیەکی تر پارتی دەموکراتی کوردستانی عێراق ساڵی ١٩٧٥ کردی و حزبی دەموکراتی کوردستانی ئێران و کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران و حزبەکانی تر لە پاش ساڵی ١٩٨٢ بە شێوەی خۆیان کردیان. پارتی دەموکراتی کوردستانی عێراق، سەرۆکایەتی چەکدانانی هەزاران پێشمەرگە لە ناو نەچوو، حزبەکانی ڕۆژهەڵات سەرۆکایەتی نووشستی گوڕە لە ناو نەچوون.
پارتی کرێکارانی کوردستان هەر مەبەستێکی سیاسی و ناسیاسی بە بەرژەوەندی و دژ بە بەرژەوەندی کورد هەبێ، وەک سیستەم دەمێنێ و دەوری ئەرێنی و نائەرێنی لە بواری سیاسی، ئابووریی، کۆمەڵایەتی، فەرهەنگی لە تورکیا و ناوچەکە دەگێڕێ. ئێم ڕووتە لە هەموو کوردستان بەردەوام دەبێ، هەتا کۆمەڵگای کورد، تاک و کۆ، بگات بەو ئاستە لە تێگەیشتن، خۆی و دەوری خۆی و مافی خۆی بناسێ و ببێت بە کارێکتەر و کۆسایەتی سەرکی گۆڕان، ئەوش بە بە بەشداریی هەزی فکریی- سیاسی- فەلسەفی و بە بە تێۆری و بەرنامە و ستراتێژی و بە بە ڕێکخراوەی ئەمڕۆیی و دیپلۆماسی، کە کورد نیەتی، سەر ناگرێ.

تورکیای ئاتاتورک و فاشیستەکان پاشکۆیان پێکراوە. کورد ئیتر ترکی کۆی نین و لە پارلەمان و کۆمەڵگا و لە سیاسەت و مەدیا و ئابوریی دەوریان هەیە و هەنگاوی تر دەبە هەڵهێنناوە. ئایا تورکیا واز لە سیستەمی داخراوی یەک نەتەوە و یەک وڵات دەهێنێ و سیستەمەکەی بە کورد تووشی گۆڕان دەکات؟ ئایا ئوروپا، ناتۆ، ئامریکا و وڵاتانی تر هاوکێ دەبن لە گەڵ کورد، بە ئەوەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست سیمایەکی تر پەیدا بکات؟ ئایا کورد و پارتەکانی لە باکوور خۆیان لە یەک بەرنامە و یەک ستراتێژی وەک یەک نەتەوە، دەبینناوە، یان حزبایەتی نەتەوە تووشی کارەسات دەکات؟

وەامی ئێم پرسیارانە و گەلێک پرسیاری تر بە تەنیا گرێدراوی پارتی کرێکارانی کوردستان و حکومەتی تورکیا نییە و گرێدراوی کورد خۆی و تێگەیشتن لە سیستەمی سیاسی، پراکتیکی سیاسەت و ئایدۆلۆگیکانی جیهان و ناوچەیە، کە کورد تا ئێستا دەوری تێدا نەدیتووە!

ئەوەی ئەمڕۆ لە جیهانی سیاسەت و سیاسەتی جیهانی و ناوچەیی دەبیندرێ، ناڕوونی سیاسی و قەیران و کێبڕکێی نێوان ئاسیا و ئوروپا و ئافریقا و ئامریکایە. کورد لەم جیهانەدا خاوەن ستراتێژی، بەرنامە و دیپلۆماسی وەک یەک نەتەوە، یەک خاک نییە و تا ئێستا نەیتوانیوە و نەیویستووە ببیت بە هێزی کاریگەر لە ناوچە

و جیهان. هەرچەند ئەم پەتانسیلە لە کوردستان، وەک سەرزەوینەکی یەکجار گرنگ و نەتەوەیەکی شەشت ملیۆنی هەیە، ئەگەر بەخۆ بزاندرێ و کـــورد خۆی وەک خـــەکـــی یەک ســـەرزەمین و یەک نەتەوە بـــبینێ و بناسێنێ!

برایم فەشی
١٢/٧/٢٠٢٥
https://www.bokan.de/laperekan/nuseran/Braym/saied%20glesur.pdf